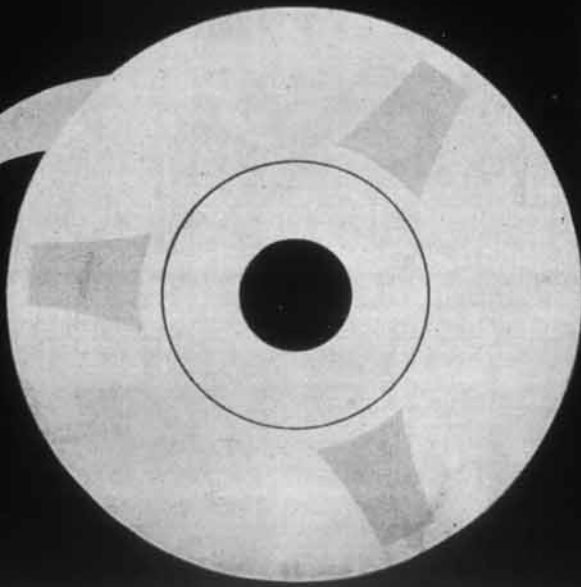

คลังซาก การสร้าง มรดก TV

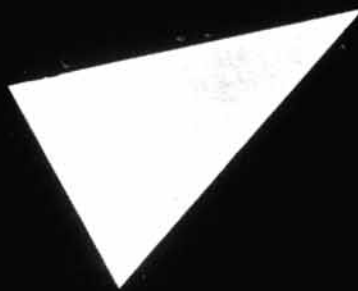
ภาพยนตร์ชุด 'มรดกของไทย' ซึ่ง **Esso** เริ่มเสนอทางไทย ที.วี. ตั้งแต่ต้นปี ๒๕๐๕ (๓๑ มี.ค. ๒๕๐๕) เป็นต้นมานั้น คุณวิศิษฐ์ ตันสัจจา ผู้จัดการฝ่ายประชาสัมพันธ์ ของ **Esso** ผู้อำนวยการสร้าง ได้มอบหมายงานให้ข้าพเจ้า (ผู้เขียน) เริ่มดำเนินการสร้างภาพยนตร์ชุดนี้ ตระเตรียมไว้ตั้งแต่ปลายปี ๒๕๐๔ การสร้างภาพยนตร์ชุดนี้ ข้าพเจ้าและคณะผู้ร่วมงาน พยายามเลือกเฟ้นหาเรื่องที่ดีที่สุดเพื่อจัด

สร้างให้ได้เรื่องราวที่จริงจังๆ เพื่อไม่ให้เสีย 'ยี่ห้อ' ของ **Esso** ซึ่งควรจะ Extra อยู่เสมอทุกกรณี จากความมุ่งมั่นดังกล่าวนี้เองเราจึงตกลงใจที่จะต้องแก่งแย่งกันเพื่อบันทึกเป็นภาพยนตร์นำมาเสนอทางไทย ที.วี. ในชุด 'มรดกของไทย' ให้จงได้— ทั้งๆ ที่ยังไม่เคยมีผู้ใด กำแหงหาญต้อง แก่งแย่งกันได้ เป็นผลสำเร็จเลย

ข้าพเจ้าและผู้ร่วมคณะเคยต้องแก่งแย่งกัน ค่อย

มรดกของไท

ไปกินเหล้าแพนโน้นแพนมาแล้ว ตั้งนั้นการ
รไปล่องแก่งแม่น้ำนจิ่งไม่ใช่ของยากอะไรเลย
มอาหารเครื่องมือเครื่องใช้ในการล่องแก่งไป
มมุด ปีนผาหน้าไม้ก็มีไปพร้อม มีหน้าซำ
ารจังหวัดน่านยังร่วมมือด้วยอย่างเต็มที่ โดย
าชากรจังหวัด วิชาญ บรรณโสภณรัฐร่วมเดิน
มเราด้วย พร้อมกับ พตต. พิสัย มณีสรรรม
ับการตำรวจภูธร ซึ่งติดตามเราไป 'คุ้มกัน'

คณะของเรา โดยมีปืนยิงเร็วและกำลังตำรวจตามไป
ด้วยอย่างพร้อมเพรียง

เมื่อเราเดินทางพันตัวจังหวัด เข้าสู่ป่าดงพงพี —
เข้าสู่แก่ง เราก็ประจักษ์ว่าการล่องแก่งแม่น้ำนหาใช้
ของสนุกอย่างการล่องแก่งแม่ปึงไม่ แก่งแม่น้ำนแต่
ละแก่งยาวเหยียด และพ้นจากแก่งหนึ่งก็ถึงอีกแก่ง
หนึ่งเรื่อยไป แทบจะไม่มีช่วงเวลาว่างเลย สามวัน
สามคืนในเขตแก่ง เราไม่ได้พบหมู่บ้าน—ผู้คนแม่แต่

เกี่ยวกับ ผีสาม เจ้าป่าเจ้าเขา ทางแม่ปิ้งไม่มีเรื่องเกี่ยวกับผี ๆ สาม ๆ อะไรเลย แต่ทางแม่น้ามีเรื่องของ 'เจ้าศรีสงคราม' หรือ 'เจ้าอ้อย' อดีตผู้ครองนครน่านในสมัยโบราณ เจ้าอ้อยสิ้นสมัยโบราณแยกทัพล่องลงไปตามลำน้ำน่านเพื่อจะไปรบทางใต้ แต่แล้วพอลถึงแก่งหลวงเรือล่มตาย ก็เลยกลายเป็นเจ้าพ่อแห่งแม่น้า น่านไป ใครจะผ่านลำน้ำน่านจะต้องเซ่นไหว้เจ้าอ้อย

สักแห่ง เป็นการขาดการติดต่อกับโลกภายนอกโดยสิ้นเชิง แต่อะไรก็ไม่ร้ายเท่ากับการที่ต้องนั่งอยู่ในเรือตัวแค่งท้อใจสี่นระทึกเกือบตลอดเวลา ทงนและทงนนั้นก็เพราะว่าทิวทัศน์แม่น้ำน่าน ดาดายไปด้วย โขดหินทงที่โผล่ขึ้นมาเหนือน้ำ, ทงมอยู่ใต้น้ำ และที่ปริ่ม ๆ อยู่ใกล้ผิวหน้า โขดหินอันแหลมคมเหล่านี้ ถ้าเรือแล่นพลาดไปชนตมเข้าเรือก็จะแตกอย่างไม่มีปัญหา

แม่ปิ้งจนถึงแพแตกก็ไม่เป็นไร เพราะน้ำไม่แรงจัดนัก และแก่งแต่ละแก่งช่วงสั้น แต่ที่แม่น้าแล้วถ้าเรือแตกก็มหิงตาย เพราะน้ำแรงราวกับเทจากกระบอก แล้วก็แก่งแต่ละแก่งยาวเหยียด เช่นแก่งพันวาวยาวราว ๒ กม. หรือพันวาวจริง ๆ และแก่งอู่แก่งหินลับ ซึ่งยาวถึง ๓ กม. เป็นต้น แก่งดังกล่าวนี้ถึงน้ำจะตมแต่กระแสน้ำแรงจัด และมีโขดหินเต็มพุดไปหมด ถ้าเรือแตกคนตกลงไปก็จะย่นไม่อยู่ — จะถูกกระแสน้ำพัดปลิวไปเหมือนขอนไม้ ร่างก็จะกลิ้งกลก ๆ พาดไปกับโขดหิน กว่าจะหมดแก่งก็ตายอย่างไม่มีปัญหา

บางตอนพันแก่งไปแล้ว แม่น้ามีตอนทิว้างเหมือนแม่น้ำธรรมชาติเหมือนกัน แต่ลองเอาถ่อ ๆ หยั่งดูแล้วไม่ถึงพันแม่น้ำ สอบถามคนเรือดูว่าลึกสักแค่ไหน คนเรือบอกว่าไม่มีใครทราบ เพราะหยั่งไม่ถึงแต่ตามประวัติที่ปู่ย่าตายายเล่าไว้บอก ว่าลึกถึง ๘๐ วา หรือ ๑๖๐ เมตร เคยมีพวกทำไม้ซึ่งจะข้ามลำน้ำเอนนี้ แต่แล้วทงช่วงทงคนจมหายไปใต้น้ำหมดทง | งเลขที่เคียว?

แม่น้าแม่น้ำ สฝรั่งกลัว ทงธรรมชาติ และเรื่องราว

๐ ความรู้เปรียบเสมือนดวง ประทีป

เสียก่อน หาไม้แล้วก็จะเกิดอันตรายได้ แล้วก็ที่แก่งหลวงนั้นเจ้าอ้อยเคยสำแดงเดชบ่อย ๆ เช่นเมื่อคราวที่นายคำรบ นุชนิยม ศึกษาธิการ จว. น่านล่องแก่งไปถึงแก่งหลวง พักแรมณ ที่นั้น พอดตกศึกศึกษาธิการคำรบได้เห็นเจ้าอ้อยแต่งกายในเครื่องแบบ แม่ทัพ สมัยโบราณ เดินออกมาจากราวป่าแล้วหายไปตรงแก่งหลวง นายคำรบล่องแก่งครั้งนั้นด้วยแพ และก็ล่องไม่สำเร็จ กล่าวคือ พอเลยแก่งหลวงไปหน่อยถึงแก่งขาม แพแตกยับเยินต้องเดินบุกป่ากลับ แต่คณะผู้จัดสร้างภาพยนตร์ ชุด 'มรดกของ

(บน) ทางรถไฟสายมรณะคอนเสียบหน้าผาต้า
กระเซ

(กลางซ้าย) ช่างภาพเสี่ยงชีวิตบันทึกภาพตอน
ผ่านแก่งหลวง แก่งที่อันตรายที่สุดของแม่น้ำน

(กลางขวา) สาวแม่เก็บใบชาบนยอดคอยเชียง
ดาวสูงเป็นที่สองของไทย

(ล่าง) ทากล้องบันทึกภาพการสำรวจมนุษย์หิน
ของคณะสำรวจไทย-ดัทช์

ไทย' ล่องแก่งแม่น้ำสำเร็จเป็นคณะแรกในประวัติ-
การณ์ คณะของเราผ่านพงไพรและแก่งใหญ่ไปเข้า
เขตอูตรดิตถ์กันได้ เราได้ไปชมสถานที่ที่กรมชลประ-
ธานจะสร้างเขื่อน 'ซอนอี' ขึ้นแบบเดียวกับเขื่อน
ภูมิพล ก่อนนักทัศนจารณ์ๆ และเราเดินทางไปจน
ถึงตัวจังหวัดอูตรดิตถ์ พอชนฝั่งที่ท่าเรือจังหวัด
อูตรดิตถ์ ปรากฏว่าประชาชนแตกตื่นกันใหญ่ คนแก่
คนเฒ่าที่นั่นบอกว่ามีชีวิตอยู่มานานแล้ว ยังไม่
เคยเห็นใครล่องแม่น้ำจาก จว. น้ำนมายังอูตรดิตถ์ได้
เลย แทบไม่น่าเชื่อว่าคณะของเราจะทำได้ นักนสพ.
ท้องถิ่นพากันมาขอสัมภาษณ์และนำไปลงข่าว นอก
จากนั้นผู้บังคับกองพันทหารม้าที่นั่นก็มา พบคณะ ของ
เราเพื่อสอบถามว่าเราล่องลงมาได้อย่างไร เหตุที่ผู้
บังคับกองพันทหารม้ามาสอบถาม ก็เพราะว่าทาง
ราชการทหารมีโครงการจะ ต้องล่องแม่น้ำน เพื่อสำรวจ
พื้นที่เกี่ยวกับการวางแผนทางราชการทหารเหมือนกัน

นี่แหละครับ—การเดินทางไปถ่ายทำภาพยนตร์
ชุด 'มรดกของไทย' บางครั้งและหลายครั้งเรา
ต้องเสี่ยงมฤตยู — เอาชีวิตเข้าแลกเช่นนั้น คณะผู้
สร้าง 'มรดกของไทย' ต้องเหนื่อยยากและเผชิญภัย
ร้ายแสบเพื่อที่จะนำภาพยนตร์ มาเสนอ ต่อ ประชาชน
ให้จึงได้ เรื่องหนึ่งๆ เราเห็นตเห็นน้อยเสี่ยงตายเป็น
เวลาหลายวันหรือเป็นสัปดาห์ เพื่อที่จะนำมาเสนอต่อ
ประชาชนเพียง ๓๐ นาที เท่านั้น

คณะผู้สร้าง 'มรดกของไทย' ต้องเผชิญภัย
และฝ่าอันตรายหลายครั้งหลายหน ด้วยกัน ใน การเดิน
ทางไปถ่ายทำภาพยนตร์ชุดนี้ นอกจากคราวล่องแก่ง
แม่น้ำนแล้ว ก็ยังมีอีกหลายคราวเช่นเมื่อตอนเดิน
ทางไปถ่ายทำเรื่อง 'หลุมศพที่ลือไซค์' ซึ่งเป็นเรื่อง
ของการชุดสำรวจมนุษย์สมัยหินครั้งใหญ่ที่สุดในเมือง
ไทยเป็นต้น

การเดินทางไปถ่ายทำเรื่อง 'หลุมศพที่ลือไซค์'
ก็เดินทางในฤดูหนาวอีก เพราะว่าคณะสำรวจเริ่มลง
มือชุดสำรวจในฤดูหนาว (พ.ย.๒๕๐๔) คณะผู้สร้าง
'มรดกของไทย' เดินทางไปยังย่านที่ชุดสำรวจพบ

โครงกระดูกมนุษย์หินที่กาญจนบุรีตอนที่ อากาศ กำลัง
หนาวจัด หนาวของเมืองกาญจน์นั้นร้ายกาจยิ่งนัก
เพราะว่า หนาวแบบหนาวเย็น — — — อากาศเย็นเยียบ
เข้าไปในกระดูก เวลานอนเหมือนนอนบนหิน แทบ
จะนอนไม่หลับเลย อนึ่ง บางคราวเราต้องลุกขึ้นแต่
มืดตั้งแต่ ๕ เพื่อเดินทางไปดักถ่ายภาพที่สำคัญๆ
บางแห่ง อากาศใกล้รุ่งเย็นจัด ยิ่งกว่านั้นเราต้องนั่ง
'รถต็อก' หรือรถโยกติดเครื่องของการรถไฟๆ ไป
ตามเส้นทางสายมรณะ รถต็อกวิ่งเร็วขนาด ๕๐—๖๐
กม. ต่อชั่วโมง ซึ่งรถแบบนี้ไม่มีอะไรบังคับเลย
ความหนาวเย็นบวกกับลมที่เป่าอย่างแรงเนื่องจากความ
เร็วของรถ ทำให้คณะของเราหนาวสั่น มือแข็งชาจน
ทำอะไรไม่ได้และ 'ถื่นกลิ้ง' ไม่ได้ เมื่อไปถึงที่หมาย
เราต้องเอาหญ้าแห้ง ข้างทาง มากองสุมเข้าแล้ว จุดไฟ
เอามืออังไฟอยู่ครู่ใหญ่ มือจึงค่อยกระดิกได้ตามปกติ
การเดินทางไปถ่ายทำเรื่องชุดสำรวจมนุษย์หิน
บางคราว เราต้องลงเรือเดิน ทาง รอนแรม ไป ตาม แคว
น้อย เพราะว่าจากตัวเมืองกาญจน์ไปนั้นมีทางรถไฟ
(สายมรณะ) ไปถึงแค่สถานีน้ำตก หรือน้ำตกเขาพัง
เท่านั้น ต่อจากน้ำตกเขาพังหรือน้ำตกไทรโยคน้อยไป
แล้ว ไม่มีทั้งทางรถไฟและทางรถยนต์ (จากเมือง
กาญจน์ไปน้ำตกเขาพัง ก็มีแต่ทางรถไฟ สายมรณะ แก่
นั้น ไม่มีทางรถยนต์เช่นกัน)

เราต้อง ลงเรือ ไปตาม แควน้อย เพราะว่าคณะ
สำรวจเขาเดินทางไปสำรวจเหนือขึ้นไปอีกจากวังโพ —
น้ำตกเขาพัง เขาขึ้นไปจนถึงน้ำตกไทรโยค (ใหญ่)
และขึ้นไปอีกจนถึงอำเภอทองผาภูมิแดน ที่ อยู่ติด กับ
เหมืองปัลลอคและเจดีย์สามองค์ เรา ก็ต้องเดินทางติด
ตาม ขึ้นไปดูแลการชุดสำรวจของเขาด้วย

การเดินทางไปตามลำน้ำแควน้อยนั้นคณะของเรา
ว่าจ้างเรือหางยาวเป็นพาหนะไป จากวังโพปลายทางรถ
ไฟสายมรณะ ต้องนั่งเรือไปประมาณ ๗—๘ ชั่วโมง
จึงจะถึงน้ำตกไทรโยค (ใหญ่) การเดินทางไปที่ไทร-
โยคก็คล้ายๆ กับการล่องแก่งเหมือนกัน แต่เป็นการ
นั่งเรือหางยาวแล้วทวนน้ำขึ้นไปตลอดทาง มีแต่ป่าเขา

พบบ้านผู้คนสักครึ่งหนึ่ง ขุนเขาและหน้าผา
อยู่สองข้างของแควน้อยนั้น สวยงามคล้ายสอง
เงาปรางมาก นับว่าเป็นแหล่งที่น่าจะไปทัศน-
งานทีเดียว

แควน้อยแตกต่างกับแม่ปิง และแม่น้ำน่านตรงที่
กว้างใหญ่กว่า และน้ำลึกตลอด ไม่มีตอน
ตื้นหรือเป็นแก่งเลย นอกจากน้ำจะลึกแล้ว
ยังไหลช้า มีหน้าผาหลายตอนยังเป็น 'วัง
กว้าง - น้ำเขียว' เหมือนกับจะเป็น 'วังจรเข้'
อีกด้วย

ไปแล้วแควน้อยมีทิวทัศน์งดงามมาก แต่น้ำ
บรรยากาศน่าสพร้งกลัวอย่างยิ่ง ก่อนจะไป
ว่าจะไปอาบน้ำว่ายน้ำเล่นให้ชุ่มฉ่ำไปเลย แต่
เข้าจริง แม้แต่ที่น้ำตกไทรโยคเราก็ไม่กล้า
ไป เพราะกลัว 'ชาละวัน' จะคาบไป ยิ่งกว่า
จินทางไปแถวๆ ไทรโยค เรายังต้องคอยระวัง
กะเหรี่ยงอีกด้วย เพราะเคยมีปรากฏอยู่เสมอ
เย่านนั้นอยู่ใกล้กับชายแดนพม่า

เอ คราวที่คณะของเรา เดินทางไปถ่าย ทำ เรื่อง
'ไผ่ - คอยเซียงดาว' ก็ต้องเผชิญภัยผ้อันตราย
เหมือนกัน เราต้องปีนป่ายขึ้นไปบนยอดเขา
ซึ่งสูงกว่า ๓ พันฟุต เซียงดาวเป็นเขาที่สูง
ของเมืองไทย นั่นคือเตี้ยกว่าคอยอินทนนท์
น้อยเท่านั้น บนคอยเซียงดาวมีหมอกปก
คลุมตลอดวัน และมีฝนตกแทบทุกชั่วโมง เมื่อ
เดอขึ้นจะมองเห็นกลุ่มเมฆลอยอยู่เบื้องล่าง
เมฆกลางสายฝนและกลุ่มหมอกอันหนาที่บ เรา
พากันไปถ่ายภาพยนตร์ตาม 'ปาง' ต่างๆ ทาง
ภูเขาเป็นทางแคบๆ มีความกว้างสักสองเศษๆ
ตามลาดเขา ถ้าเดินพลาดก็ตกเขากลับหายไป
มีปัญหา ฝนก็ตกตลอดเวลาทำให้ทางลื่น ยิ่ง
บนยอดคอยซ่งสูง ๓ - ๔ พันฟุตนั้น อากาศ

การเดินทางขึ้นเขาจึงเหนื่อยอย่างยิ่ง คณะ
เื่องระวังในเรื่อง 'หัวใจวาย' อย่างหนัก เพราะ

อากาศบาง ถ้าเหนื่อยแล้วจะต้องหยุดพักทันที จะ
ฝืนใจขึ้นเขาต่อไปไม่ได้เป็นอันขาด

เราต้องเดินขึ้นลงเขาวันละ ๓ - ๔ ชั่วโมงเสมอ
เพื่อถ่ายทำเรื่อง 'ไผ่ - คอยเซียงดาว' ๓ - ๔ ชม.
บนภูเขาช่างแสนทารุณอย่างยิ่ง ไหนจะเหน็ดเหนื่อย
แทบล้มพับไป และไหนจะต้องระวังภัยจากธรรมชาติ
ร้อยแปด เช่นตามทางเดินบางแห่งมีต้น 'ตะลิ่งตั้งช้าง'
ขึ้นอยู่ ต้นไม้ประเภทนี้ถ้าใครไปถูกเข้าก็จะเจ็บปวด
อย่างสาหัส แม้แต่ข้างเองถ้าถูกต้นไม้อย่างว่าเข้าก็
จะร้องลั่นวิ่งป่าแตกไปทีเดียว เราต้องระวังต้น 'ตะ-
ลิ่งตั้งช้าง' และต้นไม้ประเภทเดียวกันนั้นเป็นอย่างมาก

ความยากลำบากในการสร้างภาพยนตร์ชุด 'มรดก
ของไทย' ยังมีอีกมากมาย เหลือที่จะพรรณาได้หมด
ในโอกาสนี้ แต่ถึงจะเหนื่อยยากลำบากอย่างไร คณะ
ของเราก็เต็มใจที่จะเหนื่อย - เต็มใจที่จะเสี่ยง ภัย ผ้อ
อันตรายเพื่อมิตรประชาชนทั้งหลาย

เราภูมิใจที่ได้เสนอเรื่องของเมืองไทย 'มรดกของไทย'
ให้มิตรประชาชนได้รู้เห็นอย่างกว้างขวาง - - เราภูมิใจที่เราได้มี
ส่วนช่วยส่งเสริมและรักษาศิลปและวัฒนธรรม ตลอดจนประเพณี
อันดีงามของชาติไทยไว้อย่างน้อยก็ไม่เสียที่ที่เกิดมาเป็นคนไทย

สำหรับคณะผู้ร่วมงานของเรานั้น แต่ละคน ล้วน
เป็น 'มือเยี่ยม' ในวงการภาพยนตร์และ ท.ว. ทั้งสิ้น
เช่น ประสิทธิ์ สิงหนาวิก, ธรรมบุญ แสงรังษี, ธน
เจริญ รามนันท์ แห่งกรมประชาสัมพันธ์ ธนาคาร
รามนันท์, เจริญชนม์ รามนันท์ แห่ง ไทย ที.วี.
มานิตย์ รักสุวรรณ แห่ง ททท. และประเสริฐ อารี-
พรค 'มือกลอง' แห่งวงการภาพยนตร์ เป็นต้น ทุก
คนมีชื่อเสียงมีตำแหน่งงานที่ดีและมั่นคง แต่ทุกคนก็
ยินดีจะสละเวลา ยินดีที่จะเหนื่อยยากเสี่ยงอันตราย
เพื่อร่วมสร้างภาพยนตร์ชุด 'มรดกของไทย' เพราะ
ว่าทุกคนตระหนักดีว่านั่นเป็นงานเพื่อส่วนรวม เพื่อ
สาธารณประโยชน์โดยแท้จริง. □

สมบุรณ์ วิริยะศิริ

บรรณาธิการข่าวไทย ที.วี. ช่อง ๔